

Försvarsutskottets yttrande 2019/20:FöU3y

Uppföljning av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen

---

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet har beslutat att bereda övriga utskott tillfälle att yttra sig över de iakttagelser om hur riksdagen tillämpar subsidiaritetsprincipen som redovisas i en promemoria upprättad inom konstitutionsutskottet. Konstitutionsutskottet vill särskilt att utskotten kommenterar vissa angivna frågor.

Konstitutionsutskottets uppföljning gäller de subsidiaritetsprövningar som gjordes i riksdagen under tiden den 1 januari–31 december 2018. Även det samlade utfallet av tidigare subsidiaritetsprövningar uppmärksammas.

Försvarsutskottet har under den aktuella perioden genomfört fem subsidiaritetsprövningar. I samtliga fall ansåg utskottet att förslagen inte stred mot subsidiaritetsprincipen.

Försvarsutskottet redovisar i yttrandet sina iakttagelser när det gäller konstitutionsutskottets frågor.

Utskottets överväganden

Bakgrund

Sedan Lissabonfördraget trädde i kraft den 1 december 2009 har riksdagen enligt 9 kap. 20 § andra stycket riksdagsordningen (RO) i uppgift att pröva om ett utkast till en av unionens lagstiftningsakter strider mot subsidiaritetsprincipen. Enligt 7 kap. 8 § andra stycket RO ska konstitutionsutskottet följa riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen och en gång om året meddela kammaren sina iakttagelser.

Konstitutionsutskottet beslutade den 12 september att bereda övriga utskott tillfälle att senast den 12 november 2019 yttra sig över de iakttagelser om hur riksdagen tillämpar subsidiaritetsprincipen som redovisas i en promemoria upprättad inom konstitutionsutskottet. Konstitutionsutskottet önskar särskilt följande redogörelser och bedömningar:

1. En kommentar om det samlade utfallet av genomförda subsidiaritetsprovningar på olika politikområden under 2018 jämfört med 2017 samt sedan Lissabonfördragets ikraftträdande.
2. En samlad bedömning av i vilken utsträckning utrymmet för nationella åtgärder på olika politikområden inom utskottets beredningsområde minskat till följd av utkast till lagstiftningsakter från EU som subsidiaritetsprovats av utskottet sedan Lissabonfördraget trädde i kraft samt hur den sammantagna utvecklingen på olika politikområden förhåller sig till upprätthållandet av subsidiaritetsprincipen.
3. En kommentar till kommissionens motiveringar avseende subsidiaritetsprincipen.
4. En kommentar om i vilken utsträckning utskottet använder sig av IPEX eller kontakter med riksdagens representant vid EU:s institutioner för inhämtande och utlämnande av information.
5. Kommentarer i övrigt om hur utskottet anser att subsidiaritetsprovningarna fungerar och eventuella förslag eller önskemål till förbättringar.

Försvarsutskottets subsidiaritetsprovningar under 2018

Under 2018 prövade försvarsutskottet fem utkast till lagstiftningsakter. Utskottet ansåg i samtliga fall att förslagen inte stred mot subsidiaritetsprincipen.

- Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om ändring av beslut nr 1313/2013/EU om en civilskyddsmekanism för unionen (COM(2017) 772).
- Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om saluföring och användning av sprängämnesprekursorer, om ändring av bilaga

XVII till förordning (EG) nr 1907/2006 och om upphävande av förordning (EU) nr 98/2013 om saluföring och användning av sprängämnesprekursorer (COM(2018) 209).

- Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av Europeiska försvarsfonden (COM(2018) 476).
- Förslag till rådets förordning om inrättande av ett europeiskt instrument för kärnsäkerhet som kompletterar instrumentet för grannskapspolitik, utvecklingssamarbete och internationellt samarbete, och som grundar sig på Euratomfördraget (COM(2018) 462).
- Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av Europeiska kompetenscentrumet för cybersäkerhet inom näringsliv, teknik och forskning och av nätverket av nationella samordningscentrum. Bidrag från Europeiska kommissionen som presenterades för ledarna vid toppmötet i Salzburg den 19–20 september 2018 (COM(2018) 630).

Två av utkasten rörde flera politikområden. Det gäller dels kommissionens förslag till förordning om inrättande av Europeiska försvarsfonden (COM(2018) 476), dels kommissionens förslag till förordning om inrättande av Europeiska kompetenscentrumet för cybersäkerhet inom näringsliv, teknik och forskning och av nätverket av nationella samordningscentrum (COM(2018) 630) som båda rörde industripolitik samt forskning och tekniskt samarbete. Därutöver grundade sig ett utkast på artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden. Övriga utkast rörde civilskydd (1) och associering av utomeuropeiska länder och territorier (1).

Utskottets iakttagelser

Utskottet redovisar följande iakttagelser med anledning av konstitutionsutskottets frågor.

Fråga 1

Utskottet konstaterar att fler subsidiaritetsprövningar genomförts under 2018 än under 2017. Uppföljningsåret 2018 genomförde försvarsutskottet fem subsidiaritets-prövningar, jämfört med två prövningar det föregående året. Samma antal utkast prövades 2011, men antalet har aldrig varit högre.

Utskottet har under perioden den 1 december 2009 t.o.m. den 31 december 2018 prövat 16 utkast till lagstiftningsakter. Sju av utkasten under perioden gällde tillnärmning av lagstiftning inom den inre marknaden. Tre utkast innehöll förslag om industripolitik. Två utkast rörde forskning och tekniskt samarbete och lika många rörde miljöpolitik. Två utkast rörde civilskydd. Övriga utkast gällde strukturfonder (1), ekonomiskt, finansiellt och tekniskt samarbete med tredjeländer (1) samt associering av utomeuropeiska länder

och territorier (1). Vissa av utkasterna rörde flera politikområden. Uppföljningsåret 2018 var första gången utskottet prövade ett utkast inom den sistnämnda kategorin.

Försvarsutskottet har lämnat ett utlåtande med förslag till ett motiverat yttrande sedan Lissabonfördraget trädde i kraft 2009. Det gällde kommissionens förslag till direktiv om åtgärder för att säkerställa en hög gemensam nivå av nät- och kommunikationssäkerhet i hela unionen (COM(2013) 48, utl. 2012/13:FöU11) som utskottet subsidiaritetsprövade under 2013. Riksdagen biföll utskottets förslag, och ett motiverat yttrande lämnades till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande (rskr. 2012/13:185).

Fråga 2

Mot bakgrund av de få utkast till lagstiftningsakter som prövats av utskottet, och att endast ett lett till ett utlåtande, anser utskottet det rimligt att anta att utrymmet för nationella åtgärder på olika politikområden inom utskottets beredningsområde inte har minskat.

Fråga 3

Kommissionen har i samtliga ärenden som utskottet prövat under 2018 angett motiveringar som gäller subsidiaritetsprincipen under specifika rubriker. De brister avseende detta som konstitutionsutskottet har noterat i utkast till lagstiftningsakter har inte funnits inom utskottets beredningsområde.

Fråga 4

Vid genomförandet av de subsidiaritetsprövningar som utskottet gjorde uppföljningsåret 2018 har utskottet undersökt möjligheten att använda IPEX för att inhämta information om andra parlaments behandling av utkasterna. Informationen på webbplatsen har dock inte varit av relevans för behandlingen av utkasterna, vilket kan bero på att samtliga nationella parlament arbetar inom samma tidsramar och inget parlament därmed har haft möjlighet att avsluta sin prövning när informationen eftersökts.

Utskottet har inte funnit behov av att kontakta riksdagens representant vid EU:s institutioner för information med anledning av subsidiaritetsprövningarna men har haft kontakt med representanten i andra sammanhang och bedömer denna möjlighet till att inskaffa information som värdefull.

Fråga 5

Utskottet vill lyfta fram att tidsfristen för subsidiaritetsprövningarna ibland upplevs som knapp i samband med kammarens sommar-, jul- och nyårsuppehåll. Utskottet har vid ett tillfälle under uppföljningsåret 2018 inlett en preliminär subsidiaritetsprövning och begärt in information om regeringens bedömning när det gäller subsidiaritetsfrågan innan utkastet fanns översatt till

svenska och tidsfristen påbörjats. Detta gjordes för att säkerställa att en eventuell kammarbehandling skulle kunna ske inom ramen för tidsfristen trots kammarens jul- och nyårsuppehåll. Utskottet välkomnar därför kommissionens nyligen presenterade avsikt att göra ett uppehåll i tidsfristen, likt uppehållet i augusti månad, mellan den 20 december och den 10 januari fr.o.m. 2019.

Vid den ovannämnda prövningen saknades en tidsplan för översättningen från kommissionen, vilket försvårade planeringen av prövningen. Utskottet vill därför framhäva vikten av att kommissionen presenterar en tidsplan för översättning av beslutade utkast för att underlätta prövningsprocessen. I sammanhanget kan nämnas att utskottet anser det vara angeläget att ta del av regeringens bedömning av subsidiaritetsprincipens tillämpning i samband med att en prövning genomförs, och därmed vill säkerställa att denna finns tillgänglig så tidigt som möjligt inom ramen för prövningen.

Stockholm den 7 november 2019

På försvarsutskottets vägnar

Beatrice Ask

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Beatrice Ask (M), Niklas Karlsson (S), Jan R Andersson (M), Roger Richthoff (SD), Mattias Ottosson (S), Daniel Bäckström (C), Hanna Gunnarsson (V), Jörgen Berglund (M), Sven-Olof Sällström (SD), Kalle Olsson (S), Mikael Oscarsson (KD), Alexandra Völker (S), Allan Widman (L), Caroline Nordengrip (SD), Elisabeth Falkhaven (MP), Alexandra Anstrell (M) och ClasGöran Carlsson (S).